

УДК 331.108.26

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

О.В.МАРТИНОВА,

асистент кафедри менеджменту ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

В статті розглядаються основні проблеми та перспективи розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації.

***Ключові слова:** агропромисловий комплекс, державне регулювання, глобалізація.*

Постановка проблеми. Світове господарство сьогодні характеризується процесами, пов'язаними з глобалізацією господарських зв'язків, посиленням взаємозалежності країн та регіонів світу, поглибленням міжнародного поділу і кооперації праці. Реальне входження країни у світовий політичний та економічний простір потребує адаптованості її національної економіки до найважливіших тенденцій зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Все більше дослідників звертають увагу на особливості розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації. Специфіка функціонування АПК України в умовах глобалізації, її специфічні аспекти розглянуто в роботах таких авторів, як Л. Л. Антонюк, Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, О. М. Шпичак та інші. Однак,

цілісна система ефективної адаптації вітчизняного агропромислового комплексу до нових вимог господарювання досі не вироблена.

Постановка завдання. Проаналізувати основні проблеми, які стримують розвиток агропромислового комплексу України, а також розробити основні напрями його ефективного розвитку в умовах глобалізації економіки України.

Виклад основного матеріалу. Сучасний агропромисловий комплекс України є важливим сектором економіки країни, оскільки у ньому зосереджена майже третина основних виробничих фондів, працює четверта частина населення, зайнятого у національному господарстві, виробляється понад 20% валового суспільного продукту та третина національного доходу, формується 70% роздрібного товарообігу.

Однак, агропромисловий комплекс України нині переживає не найкращі часи. Сільське господарство країни є проблемною нестабільною галуззю, яка практично не забезпечена сучасною технікою та новими технологіями, що призводить до низької продуктивності виробництва та не конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку [1].

Така складна ситуація, що склалася в агропромисловому комплексі України пояснюється наступними чинниками:

- невиконанням завдань стратегічних напрямків розвитку агропромислового комплексу та аграрної реформи в Україні;
- фізичним, технологічним та моральним зношенням основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств;
- наявністю значного диспаритету цін на сільськогосподарську продукцію та промислові засоби виробництва і предмети праці, що зумовлюють постійну нестачу фінансових ресурсів та обмежують діяльність і розвиток сільськогосподарських товаровиробників;
- нераціональним використання земельних, трудових та фінансових ресурсів аграрної сфери;
- зниженням родючості ґрунтів, малоефективним використанням наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення;
- недостатнім рівнем розвитку інфраструктури аграрного ринку;
- відсутністю необхідної підтримки сільськогосподарських виробників на державному рівні, що проявляється у недосконалості цінової, фінансової, кредитної та інвестиційної політики держави по відношенню до аграрників;
- низьким рівнем життя мешканців села, мізерними заробітними платами осіб, зайнятих у сільському господарстві, безробіттям, поглибленням демографічної кризи, міграцією у пошуках роботи, руйнуванням трудового потенціалу села [3].

Для досягнення основного результату – отримання прибутку від здійснення зовнішньоекономічної діяльності необхідне вдосконалення

регіональної структури аграрного сектору економіки на основі інтенсифікації виробництва, кооперації, залучення інвестицій в агропромисловий комплекс.

Для цього потрібно здійснити такі заходи:

- сприяння створенню великотоварного виробництва на основі впровадження інтенсивних промислових технологій (з будівництва молочних комплексів, доїльних залів, молокопроводів інше);
- впровадження інноваційної діяльності нових технологій, використання новітніх наукових розробок;
- сприяння практичному впровадженню ресурсозберігаючих, екологічно чистих технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- впровадження у виробництво перспективних та більш продуктивних сортів сільськогосподарських культур, порід сільськогосподарських тварин, оптимізація структури посівних площ, структури кормів, розширення площ багаторічних плодкових насаджень (садів, ягідників), забезпечення раціонального використання мінеральних добрив та застосування засобів захисту;
- сприяння розширенню мережі сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, подальшому розвитку інфраструктури аграрного ринку.

Для виведення агропромислового комплексу із кризового стану в умовах глобалізації економіки повинна бути розроблена фундаментальна довгострокова програма стабільних зовнішньоекономічних відносин з торговельними партнерами, які вигідні для обох сторін. Для розширення ринків збуту та успішного просування вітчизняної аграрної продукції на світові продовольчі ринки необхідно:

- переорієнтувати розвиток економіки агропромислового комплексу на нарощування експортного потенціалу, при умові дотримання балансу між внутрішнім і зовнішнім попитом на продукцію сільськогосподарського виробництва;
- підвищувати ефективність виробництва традиційної для України експортної продукції - зернових культур, соняшника, продукції тваринництва та нарощувати потенціал у перспективних секторах світового сільськогосподарства - виробництво рапсу, відродження льонівиробництва;
- диверсифікувати географічну структуру зовнішньої торгівлі сільськогосподарської продукції (насамперед експорту), мінімізуючи залежність від окремих держав (ринків), підсилюючи тим самим економічну безпеку країни;
- забезпечити на державному рівні збалансованість експорту й імпорту сільськогосподарської продукції, тобто домагатися збільшення позитивного сальдо в зовнішній торгівлі – перевищення експорту над імпортом;
- необхідно на рівні державних представництв та посольств України за кордоном вести пошук постійних покупців вітчизняної сільськогосподарської продукції, підтримувати й розвивати дипломатичні відносини з реальними партнерами [2].

Також для успішного розвитку агропромислового комплексу країни в умовах глобалізації економіки, необхідно проводити державну політику постійного підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора. Збільшення обсягів інвестування стримується, значною мірою, недосконалістю чинного законодавства та нестійкою політичною ситуацією країни. Без впровадження нових енергозберігаючих технологій та використання сучасної техніки неможливо вивести сільське господарство із кризового стану та й країну в цілому [3].

Одним із важливих завдань реформування економіки України є трансформація агропромислового комплексу, підвищення його конкурентоспроможності на світових ринках. Для підвищення його конкурентоспроможності необхідно вирішувати наступні завдання:

- забезпечення сільськогосподарських товаровиробників сучасною технікою;
- створення новітніх технологій вирощування та підвищення урожайності сільськогосподарських культур, забезпечення приросту поголів'я худоби;
- фінансування сільськогосподарського виробництва та забезпечення фінансової підтримки виробників насінневого матеріалу, науково-дослідних установ, сортовипробувальних станцій;
- підготовка висококваліфікованих кадрів для села;
- удосконалення цінової політики;
- урахування специфіки виробництва сільськогосподарської продукції у регіонах [4].

Зусилля держави повинні концентруватись на сприянні розвитку і збільшенні обсягів продукції аграрного виробництва, перетворенні АПК у високоефективний, конкурентоспроможний сектор економіки. У цьому зв'язку необхідно прискорити проведення робіт по формуванню і гармонізації національної бази стандартів якості та безпеки продуктів харчування до вимог країн – членів ЄС.

Висновок. Таким чином, умови ринкової економіки сприяють все більшому розвитку економічної самостійності підприємств агропромислового комплексу. Це призводить до зростання ділової активності, комерційної ініціативи, пошуку нових ринків збуту, в тому числі і за кордоном.

Основними чинниками, які стримують розвиток сільського господарства в Україні є: фізичне, технологічне та моральне зношення основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств; наявність значного диспаритету цін на сільськогосподарську продукцію; нераціональне використання земельних, трудових та фінансових ресурсів аграрної сфери; зниження родючості ґрунтів тощо.

Для виведення агропромислового комплексу із кризового стану в умовах глобалізації економіки необхідно: переорієнтувати розвиток економіки

агропромислового комплексу на нарощування експортного потенціалу; підвищувати ефективність виробництва традиційної для України експортної продукції та нарощувати потенціал у перспективних секторах світового сільського господарства; забезпечити на державному рівні збалансованість експорту й імпорту сільськогосподарської продукції.

Література

1. Бальманн А. Сільське господарство в умовах мінливих ринків, інституцій та політики. Виклики і Стратегії. / А. Бальманн – К., 2006. – 208 с.
2. Деревичко М. АПК в умовах глобалізації / М. Деревичко // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 9. – С. 4.
3. Панфілова Т. Україна в СОТ: перші результати і наслідки / Т. Панфілова, Л. Саакадзе // Аналітичний бюлетень «Мости». – 2009. – № 8. – С. 15-19.
4. Юрченко О. Особливості розвитку АПК України в умовах глобалізації / О. Юрченко // Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – Т.3. – С. 151 – 153

Проблемы и перспективы развития агропромышленного комплекса Украины в условиях глобализации

Мартынова О.В.

В статье рассматриваются основные проблемы и перспективы развития агропромышленного комплекса Украины в условиях глобализации.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, государственное регулирование, глобализация

Problems and prospects of agro-industrial complex of Ukraine in the context of globalization

Martynova O.V.

The paper examines the main problems and prospects of agro-industrial complex of Ukraine in the context of globalization.

Keywords: agriculture, government regulation, globalization